

Nr B 56

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ökning av det högsta belopp intill vilket staten må åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr B 36 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 6 juni 1958, föreslagit riksdagen medgiva att staten må intill utgången av budgetåret 1959/60 åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit till ett belopp av högst 600 miljoner kronor.

Vidare har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlon m. fl.* (I: B 167) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: B 215), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr B 36 måtte i skrivelse hemställa, att exportkreditnämnden måtte i samarbete med exportbyrån för småindustrien söka tillgodose den mindre företagsamhetens intresse att inom ramen för de utökade statliga exportkreditgarantierna främja de mindre företagens export,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ebbe Ohlsson* och *Arvidson* (I: B 195) och den andra inom andra kammaren av herr *Darlin m. fl.* (II: B 253), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandling av proposition nr B 36 angående ökning av det högsta belopp intill vilket staten må åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit måtte, med hänsyn till de i motionerna framförda synpunkterna beträffande exportkreditnämndens praxis, besluta att statsgaranti för exportkredit jämlikt K. K. den 9 juni 1950 (nr 321; ändr. 1953: 368) må högst avse, att ett belopp uppgående till 85 procent av den lämnade krediten kommer att inflyta, att 85 procent av uppkommande förlust å krediten täckes, att då särskilda skäl därtill föreligger, garantien utsträcker till 90 procent, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga författningsändringar,

dels ock en inom andra kammaren av fru *Renström-Ingenäs m. fl.* väckt motion (II: B 193) vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för att exportkreditnämnden välvilligt prövar möjligheterna att lämna exportgarantier till sådan export från svenska företag till under-

utvecklade länder som kan förutses ha betydelse för dessa länders egen utveckling.

Departementschefen har anfört följande.

»Exportmarknaden präglas i dag av hård konkurrens och långtgående krav från köparnas sida på kreditlättnader. På olika sätt söker exportländerna underlätta exportörernas ansträngningar att tillmötesgå köparnas krav. Ett verksamt medel i sammanhanget är statliga exportkreditgarantier. Vårt land har icke kunnat undgå att få kännning av det skärpta läget, vilket bland annat avspeglats i en ökad efterfrågan på exportkreditgarantier. Av det totala belopp om 300 miljoner kronor, som står till exportkreditnämndens förfogande, hade per den 30 april ianspråktagits inte mindre än 213,5 miljoner kronor. Med hänsyn till den nuvarande belastningen och de krav på garantier som framdeles beräknas framkomma, förutser exportkreditnämnden, att den nuvarande ramen inte kommer att förslå och har därför föreslagit en utökning av densamma. Jag vill i detta sammanhang erinra om att tendensen till ökat utnyttjande av garantiramen sammanhänger med dels en ökad omfattning av den export som försäkras, dels också förlängda kredittider. Den skärpta konkurrensen har också medfört, att svenska exportörer ofta är i behov av att i ett tidigt skede av sina förhandlingar kunna erhålla bindande löften om garantier från exportkreditnämndens sida. Med tanke på önskvärdheten — inte minst ur sysselsättningssynpunkt — av att vidmakthålla och utveckla vår export även i ett vikande konjunkturläge finner jag det angeläget, att exportkreditnämnden erhåller möjligheter att lämna kreditgarantier i ökad omfattning.

Exportkreditnämnden har föreslagit, att det högsta beloppet för garanti-givningen ökas till 600 miljoner kronor. Det erforderliga beloppets storlek sammanhänger givetvis med den praxis, som nämnden avser att följa vid garantigivningen. I det sammanhanget anmäler sig bl. a. den av fullmäktige i riksbanken berörda frågan i vilken omfattning nämnden bör meddela försäkring för insolvensrisker. Denna fråga har vissa principiella aspekter, som jag inte utan föregående utredning är beredd att ta ställning till. Jag förutsätter emellertid, att frågan beaktas vid den översyn av verksamheten, som pågår inom nämnden. Att mera exakt uppskatta hur stor höjningen behöver vara, för att garantiverksamheten skall kunna fullföljas enligt de av exportkreditnämnden angivna riktlinjerna, låter sig inte göra. Jag finner under sådana förhållanden inte anledning frånga det av nämnden föreslagna beloppet, vilket tillstyrkts av samtliga remissinstanser. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra i vilken omfattning beloppet bör ställas till nämndens förfogande. Totalramen för garantigivningen synes alltså nu böra bestämmas till 600 miljoner kronor.

Vad beträffar omfattningen av lagerhållnings- och finansieringsgarantier-na torde i varje fall icke för närvarande något behov av utökning föreligga.

Den ökning av totalramen, varom här är fråga, bör gälla för enahanda tid som tidigare lämnat bemyndigande, d. v. s. intill utgången av budgetåret 1959/60.»

Utskottet. Av den redogörelse, som lämnats i propositionen, framgår, att den statliga garantigivningen för exportkrediter nått en sådan omfattning, att den nuvarande av riksdagen bestämda ramen behöver utvidgas. Enligt utskottets mening kan denna verksamhet bli av väsentligt ökad betydelse för att vidmakthålla och utveckla svensk export i tider av hårdnande kon-

kurrens. Härvidlag måste naturligen beaktas de åtgärder av liknande karaktär, som vidtagas i andra länder och som påverka den svenska exportens konkurrensförhållanden. Utskottet tillstyrker sålunda den av Kungl. Maj:t föreslagna utökningen av ramen för verksamheten till 600 miljoner kronor. Vad departementschefen i övriga hänseenden anfört föranleder icke heller någon erinran från utskottets sida.

Vad beträffar villkoren för garantigivningen vill utskottet först erinra om att enligt uppgift exportkreditnämnden påbörjat en översyn, som tar sikte på att effektivisera stödverksamheten och att anpassa den till de krav, som föranledas av det kärvare exportläget och till önskemålen att alltefter behov kunna stimulera sysselsättningen inom exportnäringarna. Utskottet utgår från att de synpunkter, som anförts i de föreliggande motionerna, bl. a. beträffande de medelstora och mindre företagens exportmöjligheter, komma att närmare övervägas i samband med denna översyn. De av motionärerna särskilt berörda frågorna torde bättre kunna överblickas när resultatet av översynen föreligger. Utskottet utgår vidare från att spörsmål, som aktualiseras av översynen och som kräva ställningstagande från riksdagens sida, komma att föreläggas 1959 års riksdag. Under sådana förhållanden torde motionerna icke nu böra föranleda någon riksdagens särskilda åtgärd. Utskottet vill emellertid understryka betydelsen av att såväl Kungl. Maj:t som exportkreditnämnden noggrant följer utvecklingen och vidtar de åtgärder även i fråga om förbättrade villkor vid garantigivningen, som äro påkallade för att de svenska exportnäringarna skola kunna hävda sig i en tilltagande internationell konkurrens.

Under återopandande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) medgiva, att staten må intill utgången av budgetåret 1959/60 åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit till ett belopp av högst 600 miljoner kronor;

b) i anledning av motionerna I: B 167 och II: B 215, I: B 195 och II: B 253 samt II: B 193 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna, vad utskottet anfört.

Stockholm den 22 juli 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Boman, Pålsson, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Söderberg, Bertil Petersson, Aastrup, Anders Johansson och Svärd; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Rubbestad, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, Wedén, Andreasson, Nihlfors, fru Lewén-Eliasson, herr Heckscher, fru Thorsson, herrar Lassinantti och Johansson i Norrköping.

Reservation

av fru *Thorsson*.